

Pretexte pentru lectură

O carte completă

de *Melania Cincea*

Ocolul Mării Negre în 90 de zile, cel mai recent volum semnat de Sabina Fati, este o carte care se adresează și analiștilor de politică externă, și istoricilor, și oamenilor simpli interesați de ceea ce se întâmplă în jurul lor, și iubitorilor de jurnale de călătorie, și chiar gurmanzilor. Toți vor găsi ceva pentru interesul sau pe gustul lor. Cartea e completă. Și excepțională.

Jurnalista **Sabina Fati** și-a lansat la Timișoara, cel mai recent volum, *Ocolul Mării Negre în 90 de zile*, apărut la Editura Humanitas, în care își povestește călătoria, de una singură, în jurul Mării Negre, prin Ucraina, Rusia, Crimeea, Abhazia, Georgia, Turcia, Bulgaria și România. O carte excepțională, care îmbină eseul-reportaj cu analiza politică, istorică și chiar antropologică. Lansarea a avut loc la librăria „La două bufnițe”.

Sabina Fati – fost corespondent la *Radio Europa Liberă* la București, actual redactor-șef adjunct al cotidianului *România liberă*, o jurnalistă cunoscută și apreciată pentru analizele pe teme politice, diplomatice – nu este la primul volum pe care îl scrie în urma unei aventuri de acest gen. În 2014, a străbătut, tot de una singură, Drumul Mătășii. Adică, în jur de 15.000 de kilometri. Drept dovadă că și atunci a fost vorba despre o documentare riguroasă, despre o muncă foarte bine făcută e faptul că volumul pe care l-a scris la întoarcere, *Singură pe Drumul Mătășii. 80 de zile, 15000 km, 2500 de ani de istorie*, apărut tot la Humanitas, s-a bucurat de un mare succes la public, fiind deja reeditat.

La fel de bine documentat și scris este acest cel mai recent volum al său, *Ocolul Mării Negre în 90 de zile*, unde munca jurnalistică de teren se îmbină cu analiza specialistului – Sabina Fati este și un foarte bun analist de politică externă și, totodată, doctor în istorie, nu un „expert” plimbat pe la televiziuni cu o falsă etichetă prinsă de rever. *Ocolul Mării Negre în 90 de zile* îmbină eseul-reportaj cu analiza istorică, politică și chiar antropologică. Noul volum al Sabine Fati este o

Sabina Fati, *Ocolul Mării Negre în 90 de zile*, Editura Humanitas, București, 2017

carte extrem de utilă, o carte-manual, cu o bibliografie impresionantă, care, consider, ar trebui inclusă în bibliografia studenților, a masteranzilor și a doctoranzilor de la facultățile de Științe Politice și de Relații Internaționale. Pentru că nu e doar o compilație de texte ale altora, fie ea și riguroasă, ci aduce o însemnată, inedită și valoroasă contribuție proprie a autoarei.

Cartea este însă utilă și ne-specialiștilor. Tututor acelora care vor să știe și să înțeleagă ce se întâmplă în zona pe care a luat-o la picior Sabina Fati. O zonă dinspre care se răsfrâng și asupra noastră veritabile riscuri la adresa securității naționale, cauzate de impredictibilitatea regimului de la Kremlin și de dorința acestuia de expansiune, de refacere a zonei de influență a fostei URSS. Mai ales că, în această zonă,

România, țară de frontieră estică a UE și a NATO, a rămas singurul stat consecvent valorilor occidentale. Privind în jur, vedem o Ucraină pusă în fața unei confruntări inegale cu Federația Rusă. O Republică Moldova devenită, după recente alegeri prezidențiale, un prieten oficial al Rusiei, un susținător îndârjit al politicilor Kremlinului și un inamic al Occidentului. O Bulgaria – care a refuzat să semneze, alături de România și Turcia, acordul privind o flotă navală permanentă a NATO la Marea Neagră – care are un președinte pro-rus. O Serbie care nu este în UE și, oricum, aflată

într-un „parteneriat fratern cu Rusia”, cum îl numește Sabina Fati. Iar „cercul” vecinilor se închide cu o Ungarie de unde Viktor Orban transmite frecvente semnale, și nu de azi, de ieri, că nu mai este adeptul democrațiilor occidentale, unul din modelele sale fiind regimul rus.

Noul volum al Sabine Fati le va plăcea, cu siguranță, și celor care nu sunt foarte interesați de jocurile geopolitice, geostrategice, dar care

iubesc jurnalele de călătorie. Pentru că vor găsi în această carte reportaje deosebite. Sabina a făcut ocolul Mării Negre, traversând șapte țări, cu autobuzul și cu trenul, și a discutat nu doar cu oficiali, ci și cu oameni simpli, luând, deci, pulsul problemelor din zonă de la firul ierbii. Dar umblatul acesta de una singură prin lumea largă, prin zone neprietenoase, chiar periculoase, a pus-o pe Sabina Fati – un om foarte fragil din punct de vedere fizic –, nu o dată, în situații-limită. A fost pe punctul de a fi tâlhărită, de a fi violată, de a fi ucisă chiar. Din fericire, s-a întors nevătămată din această călătorie, fără să fie marcată de evenimentele pe care le-

a trăit și cu dorința de a pleca într-o altă aventură jurnalistică, în alte colțuri ale lumii.

Această carte mai vine cu o surpriză și pentru... gurmanzi, având un capitol în care Sabina Fati relatează ce a mâncat prin țările pe unde a trecut: de la pizza Putin, la mâncăruri tradiționale și la delicatose, de genul sarmale de fistic, mâncare de trandafiri, dulciuri cu migdale și fistic „înecate” în siropuri aromate sau înghețată cu praf din tulpină de orhidee sălbatică, despre care Sabina Fati afirmă că este delicioasă. În plus, fiecare dintre aceste delicatose vine cu povestea sa.

A visui la femeia dintre ghilimele

de Daniel Luca

Am făcut cunoștință cu poezia lui Costel Simedrea la prima ediție a *Noptii de veghe pentru Eminescu*, ce a avut loc la Oravița în 14-15 iunie 2012. Încă de la început, ascultând vocea inconfundabilă, ușor baritonă, a autorului pe scenă, am remarcat cantabilitatea versurilor, sensibilitatea și puritatea lor. Volumul *Născocind cuvântul* (Editura Brumar, Timișoara, 2014) reprezintă o antologie de autor, iar cel care și-a asumat această sarcină dificilă (în care subiectivitatea nu poate fi exclusă din start) este Gheorghe Secheșan.

Dacă primăvara („primăvara înaltă / a unui zâmbet / suav...”) ori vara sunt doar anotimpuri pasagere în poemele lui Costel Simedrea, iarna și toamna și-au construit aici un adevărat sălaș. Iarna, anotimpul rece și alb (pur dar pustiu), de stat în casă, la căldură, aduce temeri („O, Doamne, dă-mi o iarnă blândă / Fiindcă nu pot să fac recurs”) și îndeamnă la aduceri aminte („Să mă ierți dacă ninsoarea tremurat așterne doliu”). Toamna, anotimp de trecere și al trecerii („E peste tot nenaștere de soare”) vine aici ca o pierdere absolută („în clopote nasc cimitire”).

Costel Simedrea jonglează cu teme precum scurgerea timpului („Nu noi îmbătrânim, doar timpul trece” – păstrarea ființei în toiul vitregiilor de azi constituie o adevărată provocare), credința ori pierderea credinței („Și, tot mai rar, mai stins, îngerul se-arată / Sufletului nostru împovărat și trist” – din păcate, credința

**Costel Simedrea, *Născocind cuvântul*,
Editura Brumar, Timișoara, 2014**

oamenilor începe să se diminueze), moartea, atât trupească (cu incertitudinile inerente: „Mi-e teamă, Doamne, că nu știu să mor!”), cât și sufletească („visele-n coșciuge / Pasărea speranței / Peste șesuri fuge”), copilăria (de altfel, poezii rămân veșnic copii, doar biberonul îl mai schimbă: „copii la biberon”), iubirea (adeseori dispărută: „Și spune-ți că am fost prea goi / pentru-a putea porni în larg”, dar, totuși, mereu cuprinzătoare: „Aș vrea definitiv să mă ascund / În memoria brațului tău rotund”), fatalitatea („... noi plecăm câte puțin / Spre zarea de care ne e frică / Destin!”) prin recurgerea la ironie („Poate că în curând îmi va părea firesc / Să cumpăr niște ani în plus pe o rețetă”) ori sentențiozitate („Viitorul, ca noțiune abstractă / Nu e decât următorul trecut” ori „Se stinge poezia în cuvânt”).

Chiar dacă pesimismul este atotcuprinzător, mijește, pe ici, pe colo și speranța, de regulă în vis („Și lasă-mă să visui [s.n. – o „invenție” pentru care poetul ar trebui să ceară brevet] pe patul meu de zgură”) ori poezie („Îmi voi crea o casă dintr-o poezie”). Ar mai fi de remarcat aici expresivitatea imaginilor poetice („Aș pune femeia între ghilimele / Ca pe-un citat dintr-un poet nebun” – acea femeie niciodată

descoperită pe de-a-ntregul) ori referirea la *nimic* - afinitate spațială cu poezia lui Nicolae Sârbu („Când nu ai nimic nu știi cum e să pierzi” ori „fumul chinuit ce se-nfiripă / Este numai avatarul nedoritului nimic”). Poezia lui Costel Simedrea este simplă, dar nicidecum

simplistă și vine în fața cititorului înveșmântată ca-n poveste, cu o plasă cu ochiuri, pescărească, nefiind nici îmbrăcată, nici dezbrăcată și tocmai de aceea îl prinde în mrejele sale.

Obsesii și căutări

de Daniel Luca

În volumul *Deșertul. Himerele* (Editura Aius, Craiova, 2015), Claudia-Gabriela Marcu scrie o poezie în primul rând meditativă și mai puțin plastică, chiar dacă pastelul nu îi este străin („Ascult cum plânge-n palmă / frunza unui fag / răpită-n treacă de o adiere flămândă / a unui vis neașteptat și poate târziu”). Nu este nicidecum un volum de debut, iar autoarea jonglează cu cuvintele dezinvolt. Aceasta visează, își creează ori i se ivesc în cale iluzii (obstacole), într-un deșert când cotidian, când interior, când fantastic, când visător. Practic, suntem în prezența unei călătorii inițiatice spre cunoașterea (descoperirea) sinelui.

Daniel Marian afirmă în postfață că poezia Claudiei-Gabriela Marcu este aproape matură. Pe bună dreptate. Și aceasta pentru că poeta nu este egală cu sine. De pildă, un semn negativ este dat de sintagme precum „dragostea / ce-orbește orice trecător”; „măreața Lună”; „fragedei lumini”; „când tu răsari pe vârf de deal, / Eu iar apun jos, în aval” (aspecte de poezie adolescentină); „transform o seară banală / într-o poveste ancestrală” ori „supremația eternității” (prețiozități).

Dincolo de aceste neajunsuri, cauzate și de atotprezentul subiectivism autoricesc, trebuie remarcată forța imagistică („se strivesc potcoavele cailor de caldarâmul timpului”, „Petale de trandafiri pe cerul dimineții / Deschid suflele pe fire de iarbă”). Apoi, realul se împletește în mod fericit cu irealul, până la confuzie chiar („Jazz și o noapte de dragoste / răpesc firul – fidelul – infidelul imaginației”).

Teme precum iubirea („De sub poarta stelelor ridic scrisoarea ta”), credința („văd icoanele pădurii în marea biserică din coama lunii”), comuniunea omului cu natura („De vei veni în poiană / să îmi aduci petala stelelor”), scurgerea timpului („grindina secundelor topește cadranul unui ceas / zidit în templul trupului

Claudia-Gabriela Marcu, *Deșertul. Himerele*, Editura Aius, Craiova, 2015

de lut”), singurătatea („de jos ridic creanga singurătății / lipsită de frunzele cuvintelor”) răzbat din versurile Claudiei-Gabriela Marcu.

De altfel, timpul, alături de lut, nisip (includem aici și deșertul) ori iluzii, reprezintă pentru autoare o adevărată obsesie. Nici nu este de mirare, întrucât toate acestea sunt efemere, trecătoare. Poeta este conștientă că timpul nu se oprește, ci curge neostoit la vale („la capătul firului de nisip număr secundele”). Dar e mai mult de atât. Timpul ne însoțește mereu, peste tot, fără zăbavă („regăsesc fericirea / de-a avea timpul cu mine”), chiar și cu riscul de a fi cuprinși de întuneric, de umbre, de iluzii („rătăcim pe spirala timpului același din totdeauna / doar noi și faptele noastre / (...) / În deșertul rămas pe clipa neîncrederii / se răsucește trunchiul întunericului”). Și totuși, poeta nu se dă bătută, ci se ia la trântă cu timpul, într-o luptă cu morile de vânt („din undele secundelor răpesc timpul / îl ascund în talazurile înviețuirii”). Este un risc asumat, deoarece nu pot exista lumini fără umbre („în deșertul existenței aprind lumini după lumini, / ca drumul să nu-mi fie chin după chin”), nici fericire fără pete. La urma urmei, mai importantă este căutarea fericirii decât găsirea ei („Dacă aş putea bucata de nor, / Să o ascund sub pulovăr și soarele să-l las să traverseze / bulevardele orașului, am fi oare mai fericiți?”).

Chiar dacă există ecouri eminesciene ori bacoviene („mâini de plumb”), Claudia-Gabriela Marcu își construiește cu strădanie propriul drum poetic și depinde de ea însăși ca acest drum să fie și traicnic.

